

Umeå kommun

skolkontoret@umea.se

2020-05-06

1 (19)

Dnr-SI 2019:7530

Beslut

efter regelbunden kvalitetsgranskning vid
Dragonskolan BA i Umeå kommun

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19-20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning på Dragonskolan BA avseende verksamhetens kvalitet i förhållande till mål och andra riktlinjer. En kvalitetsgranskning ska belysa hur väl skolorna klarar sitt uppdrag att ge varje elev förutsättningar att nå de nationella målen. Målen och riktlinjerna framgår framför allt av den läroplan och de kursplaner eller motsvarande styrdokument som gäller för utbildningen.

Lösanvisning

Skolinspektionen bedömer skolans arbetssätt inom fyra områden. Inom varje område bedöms om skolan uppfyller framtagna kvalitetskriterier i hög utsträckning, i flera delar eller i låg utsträckning. Om en skola bedöms uppfylla kvalitetskriterierna i låg utsträckning eller i flera delar anger Skolinspektionen att utvecklingsarbeten behöver inledas och visar på vilka punkter. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs också av skolan. Om en skola bedöms uppfylla kriterierna i hög utsträckning begär inte Skolinspektionen motsvarande redovisning men kan lämna framåtsyftande kommentarer.

Beslut:

Skolinspektionen bedömer att framtagna kvalitetskriterier uppfylls vid Dragonskolan BA i följande utsträckning:

Rektors ledarskap

Rektorn leder och styr i *flera delar* skolans utveckling, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn bör säkerställa att kommunikation och samverkan gällande exempelvis gemensamma arbets- och förhållningssätt når ut till alla lärare. Rektorn bör också följa upp att lärandet i kollegiet ger avtryck i undervisningen.

Undervisning

Undervisningen främjar i *flera delar* elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att utarbeta strategier i undervisningen så att elevernas motivation och vilja att nå längre i sin kunskapsutveckling stärks. I detta ingår att lärarna genomgående har höga förväntningar på eleverna.

Trygghet och studiero

Skolan arbetar *i flera delar* så att utbildningen präglas av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn tillsammans med lärare utarbetar fungerande rutiner för att sprida information om gemensamma åtgärder för att skapa och bibehålla studiero till alla lärare som möter elevgrupper. I detta ingår också att lärare följer de överenskommelser som bestämts.

Bedömning och betygssättning

Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i bedömning och betyg ges *i hög utsträckning*.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den **31 mars 2021** redovisa till Skolinspektionen vilka förbättringsåtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområden och resultatet av dessa åtgärder. Som stöd för redovisningen bör bifogad mall (bilaga 3) användas.

Redogörelsen skickas via e-post, till skolinspektionen.umea@skolinspektionen.se, eller per post till, Skolinspektionen, Box 3177, 903 04 Umeå. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr– SI 2019:7530) i de handlingar som sänds in.

Sammanfattning

Under granskningens genomförande nåddes landets gymnasieskolor av beskedet att samtlig utbildning i gymnasieskolan skulle genomföras på distans med anledning av Covid-19 och därmed har inte granskningens samtliga delar kunnat slutföras. Utifrån detta har Skolinspektionen valt att inte bedöma och beskriva skolans arbete med det arbetsplatsförlagda lärandet (APL) då inte ett tillräckligt underlag kunnat inhämtas.

Skolinspektionens bedömningar

Nedan redovisas Skolinspektionens bedömningar för respektive område.

Rektors ledarskap

Författningsstöd

1 kap. 5 §, 2 kap. 9-10 och 34 §§, 4 kap. 4-7 §§ skollagen

Förordningen (SKOLFS 2011:144) om läroplan för gymnasieskolan (Lgy 11), 1 Skolans värdegrund och uppgifter, En likvärdig utbildning, Kunskaper och lärande, Varje skolas utveckling, 2.6 Rektorns ansvar

Skolinspektionen bedömer följande: Rektorn leder och styr *i flera delar* skolans utveckling, men utvecklingsområden finns.

Sammanfattande motivering

Rektorn verkar för elevernas lika rätt till en god utbildning oavsett könstillhörighet och leder och styr Bygg- och anläggningsprogrammets utveckling i flera avseenden.

Rektorn följer upp och analyserar på olika sätt verksamhetens kunskapsresultat och att värdegrundsuppdraget integreras i undervisningen. Dock varierar det i vilken

utsträckning rektorn följer upp och analyserar undervisningens genomförande och de förutsättningar som getts lärarna beroende på ämnen och arbetslagstillhörighet.

Rektorn leder och organiserar delvis det pedagogiska arbetet utifrån skolans kunskaps- och värdegrundsuppdrag, bland annat genom att skapa möjligheter för lärare inom det egna arbetslaget att samverka.

Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen utifrån vad som framkommit vid intervjuer, observationer och dokumentstudier.

Rektorns ansvar för att följa upp och utveckla undervisningen

Granskningen visar att rektorn följer upp skolenhetens kunskapsresultat och hur värdegrundsuppdraget integreras i undervisningen. Tillsammans med elevhälsoteamet och mentorer följer rektorn regelbundet upp elevernas kunskapsutveckling vid klassgenomgångar. Dock framkommer det i intervjuer att fokus vid klassgenomgångarna framförallt är på de elever som riskerar att inte uppnå godkända betyg. Kunskapsutvecklingen på gruppnivå eller hos elever som når längre i sitt lärande analyseras inte på samma sätt vid dessa träffar. Rektorn genomför även vissa verksamhetsbesök, framförallt i programmets yrkeskurser men även i något fall i gymnasiegemensamma ämnen för att skapa sig en bild av studieron i grupper.

Efter läsårets slut så genomför rektorn en uppföljning och analys av de övergripande resultaten. Detta sker genom att rektorn förbereder ett material bestående av kunskapsresultat och resultat från elevenkäter där bland annat elevernas uppfattning om trygghet, inflytande och grundläggande värden i undervisningen kartlagts. Därefter skickas det ut till lärare inom programmets arbetslag tillsammans med ett antal frågeställningar varpå rektorn sammanfattar slutsatserna av detta arbete. Rektorn tar även del av lärares kursutvärderingar, varje lärare ombeds att utvärdera 2-3 kurser vardera. Vilka kurser som utvärderas har tidigare varit styrt från ledningshåll men det senaste året har lärarna själva valt vilka kurser som utvärderats. Skolinspektionen ser en risk i detta tillvägagångssätt då det i praktiken kan innebära att vissa kurser aldrig eller sällan utvärderas. Det kan också innebära att några elevgruppers undervisning blir utvärderade i flertalet kurser medan andra elevgrupper inte omfattas av den typen av uppföljning. Det kan i sin tur innebära att rektorn saknar ett allsidigt underlag att analysera i det fortsatta arbetet med att identifiera nödvändiga utvecklingsåtgärder och fattar beslut om hur resurser ska fördelas, för att bäst möta de behov som finns på skolan. För att upphäva effekten av detta anser Skolinspektionen att rektorn bör styra valet av vilka kurser som utvärderas i en högre utsträckning.

Granskningen visar att den undervisning på Bygg- och anläggningsprogrammet som bedrivs av lärare som inte tillhör programmets arbetslag, så kallade "satellitlärare", inte följs upp eller analyseras inom ramen för ovanstående arbete då de organisatoriskt tillhör andra arbetslag och rektorer på Dragonskolan. Detta försvårar rektorns möjligheter att skapa sig en bild av styrkor och utmaningar i undervisningen.

Utifrån den analys som rektor tillsammans med elevhälsa och lärare genomfört har bland annat satsningar gjorts på mer resurstid i ämnen såsom svenska och engelska. Ett antal av programmets lärare har schemalagd resurstid i sina tjänster för att kunna genomföra stödjande insatser i undervisningen.

Rektorns styrning av skolans jämställdhetsarbete

Rektorn verkar och styr för att eleverna, oavsett könstillhörighet, ges förutsättningar att lära och utvecklas. Det strategiska jämställdhetsarbetet bedrivs strukturerat genom insatser i det dagliga arbetet såväl som i mer övergripande skolgemensamma aktiviteter såsom temadagar. Elever och lärare uttrycker i intervjuer att jämställdhet är något som diskuteras med jämna mellanrum både på skolan och i branscherna som helhet. Det finns en tydlig medvetenhet bland lärarna om att de i många fall är förebilder för eleverna och behöver uppträda därefter, vilket framkommer i såväl intervjuer som under lektionsobservationer. Exempel på mer omfattande och strukturerade aktiviteter inom ramen för jämställdhetsarbetet är bland annat att mentorer och elever besökt en utställning med tema jämställdhet och att man tar del av kampanjen "stoppa machokulturen". För hela Dragonskolan arrangeras även gemensamma temadagar, exempelvis en "samtyckesvecka" och att man arbetar med Raoul Wallenberg Academys skolprogram för mänskliga rättigheter. Elever berättar i intervju att "här på byggprogrammet är det mer jämställt än i grundskolan" vilket bekräftar rektorns och lärarnas bild av att det bedrivs ett framgångsrikt arbete för att främja jämställdhet.

Rektorns ledning och organisation av det pedagogiska arbetet

Granskningen visar att rektorn delvis leder och organiserar det pedagogiska arbetet utifrån skolans kunskaps- och värdegrundsuppdrag. Nyanställda lärare får en gemensam introduktion som arrangeras tillsammans med övriga skolenheter inom gymnasieskolan, rektorn ser sedan till att utse en mentor i arbetslaget utifrån ämneskompetens och erfarenhet. Däremot har inte rektorn skapat tillräckliga möjligheter till samverkan mellan yrkeslärare, lärare i gymnasiegemensamma ämnen inom programarbetslaget, satellitlärare och elevhälsan. I dagsläget sker en organiserad samverkan mellan mentorer och elevhälsan på ett rullande schema var 6:e vecka. Tid finns avsatt för arbetslagsträffar inom Bygg- och anläggningsprogrammet varje vecka. Satellitlärarna deltar inte alls i dessa forum då de tillhör andra arbetslag. I intervjuer är de flesta lärare, elevhälsan och rektor överens om att den samverkan som sker inte är tillräcklig. Särskilt lyfts samverkan mellan programarbetslag och satellitlärare fram som ett tydligt utvecklingsområde. Skolinspektionen kan ändå konstatera att undervisningen i matematik är ett gott exempel på samverkan och infärgning av programmets karaktär då undervisningen på ett tydligt sätt omfattar och bygger på de kunskaper som eleverna har särskilt stor nytta av inom respektive bransch. I sammanhanget ska det dock påpekas att detta inte är resultatet av ett långsiktigt och strukturerat arbete utan att det sker framförallt på initiativ av enskilda lärare. Bristen på kommunikation och samverkan mellan lärare samt mellan lärare och elevhälsa

riskerar att försvåra elevernas möjlighet till en hög måluppfyllelse. Detta då det kan leda till en avsaknad av en sammanhållen utbildning samt att gemensamma arbets- och förhållningssätt inte når ut och tillämpas av alla lärare. Skolinspektionen anser därför att detta är ett utvecklingsområde.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn bör säkerställa att kommunikation och samverkan gällande exempelvis gemensamma arbets- och förhållningssätt når ut till alla lärare. Rektorn bör också följa upp att lärandet i kollegiet ger avtryck i undervisningen.

Granskningen av Dragonskolans Bygg- och anläggningsprogram visar att de forum som rektorn skapat för lärarsamverkan inte i tillräcklig utsträckning leder till ett välutvecklat samarbete och kommunikation mellan lärare i olika ämnen och kurser. Därmed saknas viktiga förutsättningar för att diskutera pedagogiska frågor och att utveckla undervisningen på skolenheten.

Enligt skollagen ska rektor särskilt verka för att utbildningen utvecklas. Av skollagen framgår att rektorn ansvarar för att på skolenhetsnivå systematiskt och kontinuerligt planera, följa upp och utveckla utbildningen. Rektorn har enligt läroplanen dessutom ett ansvar för att lärarna kontinuerligt ges möjlighet att samverka med varandra för att kunna utveckla utbildningen och för att eleverna ska få ett sammanhang i sina studier.

När det gäller yrkesprogram visar Skolinspektionens granskningar¹ att yrkeskunnandet ofta enbart kopplas till de kurser där APL ingår, och inte till exempelvis de gymnasiegemensamma ämnena. För att det ska bli en helhet för eleverna behöver dock yrkeskunnandet utvecklas inom samtliga ämnen, till exempel att det är genomtänkt på vilket sätt de gymnasiegemensamma ämnena bidrar till olika aspekter och perspektiv på yrkeskunnande och arbetsliv såväl som vid sidan av yrkesämnena. I

¹ Skolinspektionen (2017) Tematisk kvalitetsgranskning. *Helhet i utbildningen på gymnasiets yrkesprogram*, s. 21f

detta arbete är det därför viktigt att alla lärare, oavsett organisatorisk tillhörighet kan delta eller att det finns väl fungerande sätt att kommunicera och följa upp gemensamma arbets- och förhållningssätt som överenskommits.

Skolinspektionen rekommenderar därför rektorn att skapa tydliga mötesstrukturer med innehåll som fokuserar på att förbättra undervisningspraktikerna för skolans alla lärare men också möjligheter för lärare och elevhälsa att samverka för att bäst utforma undervisningen så att den kommer alla elever tillgodo.

Undervisning

Författningsstöd

1 kap. 4 §, 3 kap. 2 och 5 §§, 4 kap. 9 § skollagen

4 kap. 1 § och 6 kap. 4-8 §§ gymnasieförordningen (2010:2039)

Lgy 11, 1 Skolans värdegrund och uppgifter, Rättigheter och skyldigheter, Gymnasieskolans uppdrag, Kunskaper och lärande, 2.1 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 3 Examensmål för alla nationella program, 4

Gymnasiegemensamma ämnen

Lgr 11, 5 Kursplaner

Skolinspektionen bedömer följande: Undervisningen främjar *i flera delar* elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden, men utvecklingsområden finns.

Sammanfattande motivering

Undervisningen på Bygg- och anläggningsprogrammet är varierad och består av olika typer av uppgifter och aktiviteter. Eleverna ges i många fall ett aktivt lärarstöd i undervisningen och via mentorernas engagerade arbete även ett stort stöd utanför undervisningssituationen. Undervisningen är till övervägande del strukturerad med tydliga inledningar och ett logiskt flöde i uppgifterna samtidigt som många lektioner saknar ett sammanfattande avslut. Undervisningen innehåller utrymme och strategier för eleverna att reflektera vilket skapar förutsättningar för eleverna att ta ansvar för sitt eget lärande. Eleverna får i viss utsträckning vara med och påverka planeringen av det kommande arbetet samtidigt som lärarna har varierade metoder för att anpassa undervisningen utifrån elevernas synpunkter under kursernas gång. Granskningen visar dock att lärare inte alltid utgår från och tror att eleverna kan nå långt och ofta längre än vad eleverna själva förväntar sig.

Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen utifrån vad som framkommit vid intervjuer, observationer och dokumentstudier.

Variation, struktur och aktivt lärarstöd i undervisningen

Granskningen visar att undervisningen är strukturerad och varierad. Syftet med undervisningen överensstämmer med målen i läroplanen och är i de allra flesta fall också tydligt för eleverna. Det framgår att lärarna i undervisningen använder olika metoder, material och uppgifter så att eleverna får arbeta och lära sig på olika sätt. Exempelvis varvas praktiska och teoretiska inslag i såväl yrkeskurser som gymnasiegemensamma kurser. Elevarbetet sker både enskilt och i grupp samtidigt som lärarna aktivt deltar i elevernas arbete och diskussioner. Lärarna fångar också upp elevers frågeställningar och säkerställer att elever förstår uppgifterna. I de fall det krävs så gör lärare kortare enskilda genomgångar med elever utifrån deras intresse och förståelse. Vid de lektionsobservationer som genomförts har innehållet varit väl anpassat till lektionernas längd. I de flesta fall har också eleverna kommit igång med sitt arbete och bibehållit sitt engagemang till lektionens slut även om det också förekommer lektioner där enstaka elever inte alls kommer igång med sitt skolarbete.

Elevernas delaktighet i undervisningen och sitt eget lärande

Granskningen visar att eleverna på olika sätt och i varierande grad görs delaktiga i planering och utvärdering av undervisningen. Bland annat finns exempel på att lärare kartlägger elevers förkunskaper inför nya moment och kurser samt att eleverna ges möjlighet att inom vissa ramar få vara med påverka innehåll, arbetsordning och examinationsformer. Elevernas delaktighet i utvärderingen av undervisningen sker på olika sätt. I vissa kurser genomförs större kursutvärderingar där eleverna medverkar samt att skolan regelbundet genomför elevenkäter med mer övergripande frågeställningar om bland annat undervisningen generellt. I övrigt har vissa lärare på eget initiativ använt anonyma utvärderingar för att få syn på elevernas uppfattning av undervisningen medan andra lärare följer upp och utvärderar genom samtal med elever.

Granskningen visar att eleverna ges goda möjligheter att reflektera över sitt eget lärande. Bland annat genom att lärare ställer frågor utan givna svar som eleverna får reflektera över eller att eleverna i yrkeskurserna direkt kan jämföra kvalité och utförande i de praktiska momenten för att själva kunna bedöma nästa steg. Eleverna får även lära sig om och diskutera källkritik, exempelvis så observerades en lektion där eleverna undersökte och jämförde olika nyhetsbyråers inslag och ägarförhållanden för att sedan diskutera trovärdigheten i nyhetsflödet. På detta sätt så fick eleverna träna på att ta ansvar för sitt eget lärande och reflektera över vilka källor som är trovärdiga.

Stimulans och utmaningar utifrån elevernas behov och förutsättningar

Undervisningens innehåll och arbetssätt är i olika omfattning anpassat till aktuell elevgrupp så att arbetet anpassas, stimulerar och utmanar alla elever. I intervjuer och lektionsobservationer framkommer exempel på att lärare och elevhälsa arbetar intensivt och med olika typer av anpassningar för att alla elever ska nå godkända betyg vilket skolan också lyckas med i hög utsträckning. Officiell statistik visar att avgångseleverna vid Dragonskolans Bygg- och anläggningsprogram de senaste fem åren uppnått en examen i betydligt större utsträckning än i rikets genomsnitt. Detta samtidigt som avgångselevernas genomsnittliga betygspoäng under samma period varit lägre än samma jämförelsegrupp.² Granskningen visar att det genomgående finns ett stort fokus på att alla elever ska nå en examen, däremot är undervisningen inte alltid lika tydligt anpassad och utmanande för de elever som har kommit längre eller går fort fram i sin kunskapsutveckling. Elever berättar i intervju att de i några ämnen får fler liknande uppgifter om de snabbt blir färdig med ett moment medan det i andra ämnen fungerar som "en morot" att eleverna får gå från lektionen när man är klar. Vidare framkommer att det i de praktiska kurserna alltid finns något nytt moment som eleverna ska börja med. Det medför enligt eleverna att det kontinuerligt finns möjlighet till utmaningar i undervisningen där på ett annat sätt än i de mer teoretiska kurserna.

Vidare visar granskningen att undervisningen i olika utsträckning lyckas stärka elevernas självförtroende och motivation att lära. I både intervjuer och under lektionsobservationer framkommer flera goda exempel på hur lärare genom upplyftande kommentarer och positiv respons ger feedback på elevprestationer. Samtidigt så ger också elever och lärare uttryck för att eleverna på programmet inte alltid är särskilt studiemotiverade och därmed saknas motiv till att eleverna ska utmanas och stimuleras till att nå de högre betygsstegen. Bland annat uttrycker en elev det som om "det är en norm att om man går bygg så behöver man inte vara smart. Det finns inte så mycket engagemang från elever och då tycker lärarna att de inte behöver undervisa svårare heller." Även om elevernas studieprestationer och betyg i kurserna inte har en direkt påverkan på deras anställningsbarhet inom respektive bransch (utöver att de behöver godkända betyg för en examen) så kan

² <https://www.skolverket.se/skolutveckling/statistik>

deras betygsresultat ha en direkt påverkan på elevernas framtid i de fall där eleven ämnar studera vidare eller vill byta karriär. Det kan även direkt påverka elevernas lust att lära. Skolinspektionen bedömer därför att arbetet med att stärka elevernas motivation att lära och att lärarna genomgående har höga förväntningar på eleverna är ett utvecklingsområde.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att utarbeta strategier i undervisningen så att elevernas motivation och vilja att nå längre i sin kunskapsutveckling stärks. I detta ingår att lärarna genomgående har höga förväntningar på eleverna.

Granskningen visar att undervisningen på Bygg- och anläggningsprogrammet i flera avseenden fungerar väl och att det bedrivs ett framgångsrikt arbete med att hjälpa eleverna till godkända betyg och en examen. Dock framkommer det uppfattningar om att det räcker att elever i huvudsak når godkända betyg och att elever inte är tillräckligt studiemotiverade för att nå längre i sin kunskapsutveckling.

Enligt skollagen ska utbildningen främja alla elevers utveckling och lärande samt en livslång lust att lära. Hänsyn ska tas till elevers olika behov och alla elever ska ges den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling för att de utifrån sina egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål. Skolan behöver uppmuntra elever och främja elevernas motivation genom att låta dem arbeta med ett innehåll på en lämplig nivå så att eleverna ges möjlighet att nå längre i sitt lärande.³ Skolinspektionens granskning av stöd och stimulans i klassrummet lyfter fram vikten av att elever blir utmanade och stimulerade

³ Skolverket (2012b) Högpresterande elever, höga prestationer och undervisningen, Rapport 379, Stockholm: Fritzes, s. 51, 54f

utifrån sina egna behov. Elever som inte blir det riskerar att bli omotiverade och uttråkade.⁴

Skolinspektionen rekommenderar därför att lärarna med ledning av rektorn utvecklar undervisningen så att den blir mer stimulerande och utvecklande för alla elever i alla ämnen. Förslagsvis kan arbetet inledas med att rektorn tillsammans med lärarna inventerar och analyserar skolans arbetssätt för att identifiera goda exempel och utmaningar i arbetet med att stimulera och därmed motivera elever att nå längre i sin kunskapsutveckling.

Trygghet och studiero

Författningsstöd

3 kap. 2 §, 5 kap. 3 och 5 §§, 6 kap. 6-7 §§ skollagen

Lgy 11, 1 Skolans värdegrund och uppgifter, Grundläggande värden, Förståelse och medmänsklighet, Rättigheter och skyldigheter, 2.1 Kunskaper, 2.2 Normer och värden, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Rektorns ansvar

Skolinspektionen bedömer följande: Skolan arbetar *i flera delar* så att utbildningen präglas av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete, men utvecklingsområden finns.

Sammanfattande motivering

Det finns ett samlat och medvetet arbete med att skapa trygghet på skolan. Tryggheten kartläggs och analyseras regelbundet och insatser genomförs för att utveckla arbetet. Granskningen visar också att det genomförs vissa riktade insatser för att förbättra studieron i några klasser, dock är inte arbetet sammanhållet då inte alla lärare deltar i arbetet eller nås av tillräcklig information för att kunna upprätthålla gemensamma överenskommelser.

Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen utifrån vad som framkommit vid intervjuer, observationer och dokumentstudier.

⁴ Skolinspektionen (2014) Stöd och stimulans i klassrummet – rätten att utvecklas så långt som möjligt, Rapport 2014:2, Stockholm: Skolinspektionen

Arbetet med att skapa en trygg miljö

Skolan bedriver ett medvetet arbete med att skapa trygghet för eleverna, främja trygga skolmiljöer och förebygga otrygghet. Den goda skolmiljön är enligt Skolinspektionen bland annat ett resultat av ett samlat arbete kring bemötande mellan lärare och elever samt trygghetsskapande aktiviteter så som samtal på mentorstid och olika skolövergripande insatser. Exempelvis uttrycker lärare att miljön blivit mycket tryggare sedan skollokalerna renoverades och de ser fördelar med att även om skolbyggnaden är stor så finns en uppdelning mellan olika "hus" vilket gör sammanhanget mindre för eleverna. Det finns en hög medvetenhet hos rektor, lärare och elevhälsa om att goda relationer och respektfullt bemötande skapar trygghet samt att tryggheten har stor betydelse för lärandet. Granskningen visar att trygghetsskapande insatser bland annat baserar sig på kontinuerlig kartläggning av elevers upplevelse av tryggheten. Skolan använder sig av elevenkäter, frågor under utvecklingssamtal samt regelbunden kontakt mellan elever och mentorer för att kunna vara följsamma och snabba vid behov av nya eller ändrade insatser. Samtliga intervjugrupper beskriver att eleverna generellt är trygga även om det ibland framkommer behov av åtgärder för att upprätthålla detta.

Arbetet med att skapa och bibehålla studiero

Granskningen visar att studieron varierar mellan olika klasser och kurser. I flera klasser är studieron relativt god medan det i andra klasser finns behov av ett samlat arbete för att förbättra studieron så att elever ges möjlighet att ta ansvar för att genomföra de planerade uppgifterna utan att bli störda. Rektorn berättar att i de fall lärare eller elever upplever att studieron är ett problem så ska detta signaleras till rektor och elevhälsa. Det finns exempel från innevarande läsår på att ärenden lyfts och att rektor tillsammans med mentorer och lärare i vissa gymnasiegemensamma ämnen kommit fram till gemensamma åtgärder som ska gälla i någon klass, exempelvis fasta placeringar i klassrummet och att mobiltelefoner ska lämnas in. Dock framkommer det i intervjuer och observationer att information om sådana åtgärder inte når satellitlärarna vilket i praktiken innebär att det blir en otydlighet för eleverna när olika regler gäller hos olika lärare. Lärarna har även i övrigt till viss del olika förhållningssätt i arbetet med att skapa studiero då några frekvent påminner elever om att vara tysta och lägga undan mobiltelefonerna medan andra väljer att inte uppmärksamma eleven om det inte stör någon annans arbete. Då åtgärder vidtas i klassrummen genom att lärare säger till eller hyschar elever ger det ofta effekt på kort sikt men avsaknaden av ett långsiktigt och strategiskt arbete blir i några klasser att det återkommande finns elever som ägnar sig åt annat än skolarbete och att det upplevs störande för andra elever. Skolinspektionen bedömer att Bygg- och anläggningsprogrammet kan utveckla

sitt samlade arbete för att skapa studiero, av särskild vikt vill vi lyfta fram att alla lärare behöver vara införstådda med de gemensamma överenskommelser som gjorts kring respektive klass.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn tillsammans med lärare utarbetar fungerande rutiner för att sprida information om gemensamma åtgärder för att skapa och bibehålla studiero till alla lärare som möter elevgrupper. I detta ingår också att lärare följer de överenskommelser som bestämts.

Skolinspektionens granskning visar att det finns vissa exempel på samlade arbeten för att skapa studiero på Bygg- och anläggningsprogrammet men att de gemensamma åtgärder som beslutats om inte efterlevs av alla lärare. Detta delvis på grund av att informationen inte alltid når fram till alla lärare men delvis också på att efterlevnaden upprätthålls olika ut hos de lärare som deltagit i arbetet.

Av skollagen framgår att utbildningen ska utformas på ett sådant sätt att alla elever tillförsäkras en studiemiljö som präglas av trygghet och studiero.

Det är viktigt att elever uppfattar att det finns en gemensam hållning kring vad som är tillåtet i klassrummet och att det finns gemensamma ordningsregler. Med fördel kan även elever involveras i arbetet med att åstadkomma studiero eftersom elever ofta kan ha lättare att acceptera regler då de själva varit med och påverkat.⁵ Som hjälp i arbetet med att skapa studiero kan Skolverkets självskattningsverktyg "Koll på studiero" med tillhörande stödmaterial användas.⁶

Skolinspektionen rekommenderar därför att lärarna, tillsammans med rektorn, diskuterar och kommer överens om gemensamma strategier och förhållningssätt kring

⁵ Skolinspektionen (2016) Skolans arbete med att säkerställa studiero – det räcker inte att det är lugnt, eleverna måste lära sig något också, Stockholm: Skolinspektionen, s. 13-14

⁶ <https://www.skolverket.se/skolutveckling/inspiration-och-stod-i-arbetet/stod-i-arbetet/koll-pa-studiero>

studiero. Det gemensamma förhållningssättet kan exempelvis innebära att lärarna har samma uppfattning om vilken ljudnivå eller vilka störande aktiviteter som inte är tillåtna i klassrummen, hur lärarna ska agera vid ordningsproblem och hur lärarna ska bemöta utåtagerande elever. Rektorn behöver vidare säkerställa att alla lärare följer de gemensamma besluten om hur studiero ska skapas och upprätthållas.

Bedömning och betygssättning

Författningsstöd

1 kap. 9 §, 3 kap. 14 §, 15 kap. 25 a § skollagen

8 kap. 2-3 och 3f §§ gymnasieförordningen

Lgy 11, 2.5 Bedömning och betyg

Skolinspektionen bedömer följande: Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i bedömning och betyg ges i *hög utsträckning*.

Sammanfattande motivering

Rektorn analyserar eventuella skillnader i betyg mellan olika kurser och ser till att diskussioner förs med betygsättande lärare utifrån dessa analyser om behov finns. Rektorn ser också till att ge lärarna förutsättningar att kvalitetssäkra sina omdömen och betyg.

Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen utifrån vad som framkommit vid intervjuer, observationer och dokumentstudier.

Förutsättningar för lärarna att kvalitetssäkra sin bedömning och betygssättning

Granskningen visar att lärarna ges goda förutsättningar att kvalitetssäkra sin bedömning och betygssättning. Samverkan kring bedömningar sker regelbundet i ämneslagen, olika rektorer är ansvariga för respektive ämneslag och har i de flesta fall förstelärare som ansvarar för agendan och genomförandet av ämneslagsträffarna. Då i stort sett samtliga lärare därmed kan samverka med kollegor som undervisar i samma kurser och ämnen ger ämneslagen goda möjligheter till likvärdighet. Även i övrigt sker en hel del samverkan inom de olika arbetslagen både kring konstruktioner av examinationsmöjligheter och sambedömning av uppgifter. Rektorerna har även säkerställt tillgång till tid och lokaler för rättning av nationella prov. Något som Skolinspektionen ser positivt på är att lärarna då också byter prov mellan varandra så att det är någon annan än undervisande lärare som rättar proven.

Uppföljning och analys av lärarnas bedömning och betygssättning

Granskningen visar att rektorn följer upp lärarnas betygssättning i olika kurser. Där resultaten avviker följer rektorn upp och för samtal med lärare om vad anledningen till detta är. Exempelvis har rektorn identifierat kurser med lägre måluppfyllelse och påbörjat en analys av detta. Vid ämneslagträffar sker regelbundet diskussioner kring bedömning och betygssättning samt i förekommande fall analyser av resultat på nationella prov. Där diskuteras och analyseras även eventuella avvikelser mellan betygsresultat och resultat på nationella prov. I de kurser där det finns officiell statistik för Bygg- och anläggningsprogrammet gällande relationen mellan kursbetyg och provresultat framkommer inga markanta avvikelser från riket som helhet de senaste åren.

På Skolinspektionens vägnar

X Stina Linder

Beslutsfattare

Signerat av: Stina Linder

X Robert Sondell

Föredragande

Signerat av: Robert Sondell

I handläggningen av ärendet har även Ulrika Holm och Mattias Ryd medverkat.

Bilaga 1: Underlag för bedömning regelbunden kvalitetsgranskning

Vid granskningsbesöket inhämtas information om såväl styrkor som utvecklingsområden inom verksamheten. Värderingarna i detta beslut grundar sig på:

- Åtta lektionsobservationer
- Två gruppintervjuer med elever
- Två gruppintervjuer med lärare
- En gruppintervju med skolans elevhälsa
- En intervju med rektor.
- Dokumentstudier. Dels de dokument som begärts in från huvudmannen och skolan samt den officiella statistik som finns att tillgå om den aktuella skolan.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens protokoll från besöket för faktakontroll.

Som underlag för bedömningarna har Skolinspektionens utredare använt sig av bedömningsunderlag, vilka är utformade i enlighet med forskning och beprövad erfarenhet. Bedömningsunderlagen beskriver de områden som utredarna ska värdera vid besök på skolenheter. Bedömningsunderlagen är uppdelade i bedömningsområden. Respektive bedömningsområde är sedan nedbrutet till ett antal indikatorer. Dessa indikatorer beskriver mer i detalj vad som ska utredas, för att identifiera var skolans styrkor respektive förbättringsområden finns.

Bedömningsområden

Inom respektive område granskas följande delar:

Bedömningsområde 1: I vilken utsträckning leder rektorns lärarnas utveckling av undervisningen och verkar för elevernas lika rätt till en god utbildning oavsett könstillhörighet? Inom detta område granskas hur rektor arbetar med uppföljning och analys, hur skolans arbete med jämställdhet bedrivs, samt hur rektorn leder och organiserar skolans arbete.

Bedömningsområde 2: I vilken utsträckning får eleverna en undervisning som främjar deras möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden? I detta område granskas om undervisningen är målfokuserad, varierad och innehåller aktivt lärarstöd, om eleverna stimuleras och utmanas i undervisningen utifrån sina behov och förutsättningar, samt om eleverna görs delaktiga i undervisningen och i sitt eget lärande.

Bedömningsområde 3: I vilken utsträckning arbetar skolan så att utbildningen präglas av trygghet och studiero och eleverna kan ägna sig åt skolarbete? I detta område granskas hur skolan arbetar för att skapa en lugn och trygg miljö där det råder studiero.

Bedömningsområde 4: I vilken utsträckning ges lärarna förutsättningar att säkerställa likvärdighet vid bedömning och betygssättning? I detta område granskas hur skolan arbetar med diskussion, analys och kvalitetssäkring i arbetet med betyg.

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida: www.skolinspektionen.se

Bilaga 2: Bakgrundsuppgifter om verksamheten

Skolinspektionen besökte skolenheten mellan den 9 mars 2020 och den 13 mars 2020. Besöket genomfördes av Robert Sondell och Ulrika Holm.

Dragonskolan som tillhör den offentliga huvudmannen Umeå kommun ligger i de västra delarna av centrala Umeå och bedriver utöver det granskade Bygg- och anläggningsprogrammet utbildning på bland annat 11 nationella program, lärlingsutbildning och introduktionsprogram. Totalt har Dragon skolan ca 2300 elever varav ca 180 elever läser på Bygg- och anläggningsprogrammet.

Skolenheten leds av en rektor som även ansvarar för VVS- och fastighetsprogrammet. Enligt skolans egen dokumentation har 75 procent av lärarna på skolenheten lärarlegitimation och behörighet i minst ett av sina undervisningsämnen.